

<p>Nazwa projektu Ustawa o kasach zapomogowo-pożyczkowych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Marek Wałęskiewicz, Dyrektor Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego w MRPiPS marek.waleskiewicz@mrpips.gov.pl, tel. 22 661 16 38</p>	<p>Data sporządzenia 16 czerwca 2020 r.</p> <p>Źródło: Zmiany są wynikiem wejścia w życie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1608)</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD80</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Podstawą działania kas zapomogowo-pożyczkowych, zwanych dalej „KZP”, w polskim systemie prawnym są przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 263) zwanej dalej „u.z.z.”, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1992 r. w sprawie pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakładach pracy (Dz. U. poz. 502), zwanego dalej „rozporządzeniem z 1992 r.”, wydanego na podstawie art. 39 ust. 5 u.z.z.

Należy podkreślić, że obecna regulacja ustawowa dotycząca KZP ma charakter blankietowy, tzn. pozostawia organowi upoważnionemu możliwość samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich uregulowań ani wskazówek.

W dniu 1 stycznia 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1608), zwana dalej „nowelizacją z 2018 r.”. W wyniku zmian wprowadzonych tą ustawą pełnym prawem koalicji związkowej, tj. prawem tworzenia i wstępowania do związków zawodowych, objęto wszystkie osoby wykonujące pracę zarobkową. Do tej grupy oprócz pracowników, należą także osoby świadczące pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudniają do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia, oraz mają takie prawa i interesy związane z wykonywaniem pracy, które mogą być reprezentowane i broniące przez związek zawodowy.

W wyniku rozszerzenia prawa koalicji związkowej, nowelizacja z 2018 r. wprowadziła również zmiany w art. 39 ust. 1 u.z.z. Zastąpiono wówczas pojęcie „zakład pracy” pojęciem „pracodawca” oraz pojęcie „pracownicy” pojęciem „osoby wykonujące pracę zarobkową” (w odpowiednim przypadku i liczbie), a także zmieniono nazwę kas zapomogowo-pożyczkowych, pomijając przymiotnik „pracownicze”.

Nowelizacja obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r. nie wydała się projektodawcy zasadna, ponieważ wymagałaby przeniesienia z rozporządzenia z 1992 r. do u.z.z. przepisów regulujących prawa i obowiązki obywateli (materia ustawowa), stanowiących znaczącą część przepisów tego aktu prawnego. Dlatego zaproponowano ujęcie przepisów regulujących kwestie działania KZP w oddzielnym akcie prawnym rangi ustawowej, co ułatwi ich stosowanie i może przyczynić się do upowszechniania instytucji KZP. Projektowane przepisy w dużym zakresie stanowią powtórzenie przepisów obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Mimo, że funkcjonowanie KZP oparto o przepisy u.z.z., to obecnie są one samodzielnymi i niezależnymi od związków zawodowych jednostkami, a przynależność związkowa nie ma znaczenia dla uzyskania statusu członka KZP. Ponadto KZP może powstać nawet jeżeli u danego pracodawcy nie funkcjonuje żaden związek zawodowy. Brak jest zatem podstaw, aby kwestie dotyczące funkcjonowania KZP były obecnie regulowane w u.z.z. oraz w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie jej przepisów.

W związku z powyższym zdecydowano o przygotowaniu odrębnej ustawy regulującej podstawy działania KZP. Zakres przedmiotowy projektu ustawy obejmuje zasady tworzenia, organizowania i działania u pracodawców

KZP oraz ich likwidacji i w znacznej mierze powtarza przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r.

Do nowo wprowadzanych zagadnień należy wprowadzenie możliwości utworzenia KZP przez 10 osób wykonujących pracę zarobkową u danego pracodawcy (do tej pory przepisy mówiły o 10 pracownikach) - zmiana związana jest z nowelizacją ustawy o związkach zawodowych z 2018 r., która dała prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych wszystkim osobom wykonującym pracę zarobkową u danego pracodawcy, a nie tylko pracownikom. Pozwoli to uelastyczyć warunki przynależności do KZP, w szczególności że będą mogli do nich przynależeć nie tylko pracownicy, ale także inne niż pracownicy osoby wykonujące pracę zarobkową (np. zleceniobiorcy, wykonawcy dzieła, itp.).

Ponadto zostały określone niezbędne elementy statutu KZP przy zachowaniu katalogu otwartego.

W związku z tym, że KZP może zostać utworzona także u pracodawcy, u którego nie działają związki zawodowe, konieczne było określenie podmiotów, które sprawują nadzór w takiej sytuacji. Wobec tego utrzymano dotychczasową zasadę, zgodnie z którą nadzór społeczny nad KZP sprawuje działająca u pracodawcy zakładowa organizacja związkowa (w przypadku wielości zakładowych organizacji związkowych nadzór społeczny nad KZP sprawują wspólnie te organizacje). W sytuacji gdy u pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa, zaproponowano, aby nadzór społeczny nad KZP sprawowała rada pracowników, a w razie jej braku zaproponowano, aby nadzór społeczny nad KZP sprawowała reprezentacja osób wykonujących pracę zarobkową wyłoniona w trybie przyjętym u danego pracodawcy.

Dotychczas sposób sprawowania nadzoru nie był określony. W związku z tym zaproponowano regulacje, zgodnie z którymi podmiot sprawujący nadzór będzie miał prawo wystąpić z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego walnego zebrania członków, a zarząd będzie miał obowiązek współdziałać z tym podmiotem. Ponadto osoba reprezentująca podmiot sprawujący nadzór społeczny będzie miała prawo uczestnictwa w posiedzeniach walnego zebrania członków.

Zaproponowano również przepisy rozstrzygające o losach KZP w razie zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy (np. połączenia lub podziału likwidacji). W takiej sytuacji walne zebranie członków będzie obowiązane do podjęcia uchwały o dostosowaniu struktury organizacyjnej KZP do struktury organizacyjnej pracodawcy, a także do podjęcia uchwały o dostosowaniu statutu KZP do nowej struktury organizacyjnej pracodawcy.

Ponadto uzupełniono i doprecyzowano przepisy w zakresie m.in.:

- wskazania przypadków obligatoryjnego i fakultatywnego skreślenia członka KZP z listy członków KZP;
- zasad udzielania pożyczki bądź zapomogi (jak np. szczegółowe określenie zasad poręczenia pożyczki);
- wskazania sytuacji, w których walne zebranie członków może odwołać członka zarządu lub komisji rewizyjnej przed upływem jego kadencji oraz sytuacji w których przeprowadza się wybory uzupełniające do tych organów KZP;
- pokrywania kosztów działania międzyzakładowej KZP;
- kwestii wypłaty wkładu członkowskiego na wypadek śmierci członka KZP;
- możliwości podjęcia uchwały o likwidacji KZP z własnej inicjatywy walnego zebrania członków;
- postępowania KZP w zakresie przetwarzania danych osobowych, w zgodzie z RODO;
- zasad dokonywania rozliczeń kwestii majątkowych w razie likwidacji KZP.

W związku z tym, że regulacje dotyczące KZP zostaną ujęte w odrębnej ustawie, zbędny okazał się przepis art. 39 u.z.z. zawierający między innymi upoważnienie do wydania aktu wykonawczego, na którego podstawie wydane zostało rozporządzenie z 1992 r. Zgodnie z art. 59 projektu, KZP działające na podstawie obecnie obowiązującej u.z.z. staną się KZP w rozumieniu projektowanych przepisów ustawy. Niemniej na tych podmiotach ciąży obowiązek dostosowania postanowień statutów KZP do zmian wprowadzonych projektowaną ustawą. Termin, jaki projektowana ustawa wyznacza istniejącym KZP na dostosowanie ich statutów wynosi 18 miesięcy od dnia wejścia tej ustawy w życie.

Projektowana ustawa wymaga wprowadzenia definicji pracodawcy. W celu zachowania spójności systemu zbiorowego prawa pracy, zasadne jest odwołanie się do definicji pojęcia „pracodawca” obowiązującej w u.z.z. Ostatniej zmiany legalnej definicji tego pojęcia w u.z.z. dokonano na mocy nowelizacji z 2018 r. Do zakresu

pojęciowego tej definicji w odniesieniu do zawierania umów cywilnoprawnych nieprawidłowo dodano kategorię tzw. wewnętrznego pracodawcy. Ta kategoria pracodawcy jest ściśle związana z prawem pracy i przepisami Kodeksu pracy przypisanym pracownikom, nie jest natomiast znana przepisom Kodeksu cywilnego, właściwym do zawierania umów niepracowniczych. W związku z korzystaniem w niniejszym projekcie z definicji pracodawcy opisanej w u.z.z., zaproponowano jej zmianę w celu uporządkowania jej zakresu pojęciowego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie prowadzono analizy kwestii regulacji kas zapomogowo – pożyczkowych w innych krajach, z uwagi na fakt, że niniejszy projekt jest konsekwencją zmian wprowadzonych nowelizacją z 2018 r.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe	1060	Dane rejestru REGON prowadzonego przez GUS	KZP działające na podstawie obecnie obowiązującej u.z.z. staną się KZP w rozumieniu projektowanych przepisów. Na tych podmiotach ciąży obowiązek dostosowania postanowień ich statutów do projektowanych zmian.
Pracodawcy - ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.	ok. 4 014 tys.	https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2019,7,7.html	W porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem z 1992 r., projektowana regulacja nie nakłada na pracodawców dodatkowych obowiązków a jedynie doprecyzowuje kwestie związane udzielaniem przez pracodawcę pomocy w funkcjonowaniu KZP.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji – w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów. Nie dokonano zgłoszeń lobbingsowych.

Projekt przesłano do zaopiniowania następującym partnerom społecznym:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych:
 - a) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
 - b) Forum Związków Zawodowych,
 - c) NSZZ „Solidarność”,
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców:
 - a) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Konfederacji „Lewiatan”,
 - c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
 - d) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,
 - e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców.

Ponadto, projekt został skierowany do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania będzie zawarte w dołączonym raporcie z konsultacji, o którym mowa w § 51 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Proponowane regulacje nie powodują skutków dla sektora finansów publicznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Ewentualne koszty związane z wejściem w życie projektowanej ustawy zostaną sfinansowane w ramach dotychczasowych wydatków/kosztów jednostek sektora finansów publicznych.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
	(dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Z uwagi fakt, że utworzenie nowych KZP zależy od inicjatywy osób wykonujących prace zarobkową, nie jest możliwe oszacowanie obciążeń pracodawcy, który na podstawie art. 14 projektu świadczy pomoc KZP w jej funkcjonowaniu.</p> <p>Pozostałe regulacje prawne wprowadzane niniejszą ustawą nie są mierzalne ekonomicznie lub nie mają wpływu na obowiązki pracodawcy, które wynikają z innych przepisów prawa pracy.</p> <p>W wyniku przeprowadzonej oceny wpływu należy uznać, że sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw nie będzie niewspółmiernie dotknięty nowymi rozwiązaniami i nie znajdzie się w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z dużymi przedsiębiorstwami. Nie jest zatem zasadne wprowadzanie alternatywnych mechanizmów mających na celu dostosowanie się tych podmiotów do projektowanych rozwiązań prawnych.</p> <p>Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na podniesienie konkurencyjności gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców (a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców), oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.</p> <p>Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Poza tym, projektowana ustawa nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:
Głównym obciążeniem związanym z regulacją będzie konieczność dostosowania brzmienia statutów KZP do zmienianej podstawy prawnej ich funkcjonowania w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Proponuje się, aby projekt ustawy wszedł w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Z uwagi na fakt, że projekt ustawy w znacznej mierze powtarza przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia z 1992 r., oraz ze względu na to, że charakter wprowadzonych zmian polega w znacznej mierze na doprecyzowaniu obecnie funkcjonujących przepisów oraz ujednoczeniu siatki pojęciowej zbiorowego prawa pracy, efekty wejścia w życie projektowanej regulacji nie wymagają pomiaru.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak	